

DESCHIS!

Program de capacitate și mentorat pentru
revitalizarea de patrimoniu construit latent

Ghidul aplicantului

→ Cuprins

01 Despre program

02 De ce acest program?

03 De ce să aplici

04 Procesul de aplicare

05 Procesul de selecție

06 Echipa programului

Credit foto: [Tune In Protography](#).

Despre → program

Deschis! este un program de sprijin strategic, mentorat și consolidare a capacității organizațiilor care activează în recuperare și revitalizare de patrimoniu construit latent.

Deschis! va fi implementat în perioada **aprilie 2024 – decembrie 2026** și se va adresa **inițiativelor de pe raza ecodestațiilor din Programul Național de Dezvoltare a Destinațiilor de Ecoturism**, respectiv: Băile Tușnad și Împrejurimile, Eco Maramureș, Pădurea Craiului, Colinele Transilvaniei, Țara Dornelor, Țara Hațegului – Retezat și Ținutul Zimbrului*. Considerând profilul acestor teritorii țintă, programul va sprijini cu precădere inițiative din zone rurale și mic urbane.

Deschis! construiește pe un an pregătitor de documentare, din vara lui 2022 până în vara lui 2023. Am mers pe teren, am avut întâlniri și am organizat schimburi de experiență, prospectând potențialul de revitalizare a patrimoniului construit latent în sprijinul dezvoltării ecoturistice și a consolidării efervescenței civice și antreprenoriale locale. Câteva concluzii din acest an pregătitor puteți găsi pe [site-ul MKBT](#).

*Mai multe informații despre teritoriile țintă ale acestui program sunt disponibile la acest link: [Dezvoltarea destinațiilor de ecoturism](#).

HERITAGE STEWARDSHIP SUPPORT PROGRAM

Deschis! este una dintre cele trei componente ale *Heritage Stewardship Support Program (HSSP)*, un program de trei ani, implementat de MKBT în parteneriat cu Synerb și finanțat de Romanian-American Foundation. Celelalte două componente ale HSSP țin de consolidarea unui cadru general favorizant inițiativelor de revitalizare a patrimoniului construit latent, constând în:

› **Rețele de lucru și comunități de învățare:** Vom facilita și consolida în continuare comunitatea de învățare Latent/Emergent pentru practicieni în domeniul revitalizării patrimoniului construit latent;

› **Cadru legal și de politică publică favorizant:** Vom constitui un grup de lucru și o propunere generată participativ de îmbunătățire a cadrului legal/de politică publică pentru facilitarea valorificării patrimoniului latent.

--

Mai multe detalii despre HSSP [aici](#).

Credit foto: [Tune In Protography](#).

De ce acest → program?

România este plină de fond construit abandonat. Orice incursiune prin țara noastră, indiferent de regiune sau de tipul de așezare, ne pune față în față cu diversitatea și abundența activelor latente. Aceasta este o consecință firească a declinului demografic, migrației, restructurării economice și a schimbării stilului de viață din ultimele decenii.

Acest abandon are însă o contraforță din ce în ce mai puternică – oameni, echipe, organizații care înțeleg valoarea și potențialul acestor spații, care imaginează și creează funcțiuni noi pentru comunități, ecoturism, antreprenariat. Prin (re)deschiderea porților demult închise, aceste spații primesc un suflu nou, creând comunități în jurul lor, stimulând energie antreprenorială și de implicare civică.

Revitalizarea este însă o *treabă-care-nu-se-termină-niciodată*; oricâtă efervescentă molipsitoare, entuziasm și pasiune creează, procesul poate epuiza prin complexitate, durată și incertitudine. Documentarea noastră, precum și experiența de lucru precedentă, ne arată că revitalizarea necesită anduranță, gândire strategică și pregătire pe termen lung pentru a crea stabilitate, durabilitate. De asemenea, nevoile organizațiilor implicate sunt pe cât de diverse, pe atât de specifice, și de cele mai multe ori nu pot fi acoperite de programe generice de finanțare sau sprijin. De exemplu, puținele mecanisme de finanțare publică acoperă de multe ori exclusiv sau în cea mai mare parte lucrări de intervenție pe active fixe, asupra clădirilor în general.

Finanțările publice existente nu acoperă costurile de capacitate organizațională sau chiar categorii întregi de cheltuieli ce țin de administrarea și mentenanța unui sit de patrimoniu. Organizațiile active în acest domeniu sunt concentrate pe restaurare, reparații, mentenanța activelor și deseori rămân cu prea puține resurse și atenție pentru consolidare organizațională și dezvoltarea de mecanisme de finanțare sustenabilă.

Prin acest program, ne propunem să creăm un cadru de sprijin strategic și de mentorat pentru articularea unei viziuni concrete de revitalizare, mobilizarea resurselor și a energiei pe termen lung, consolidarea stabilității financiare și organizaționale ale echipelor active în procese de revitalizare.

Continuă să citești pentru a afla dacă ești eligibil, cum poți aplica și ce te așteaptă în program.

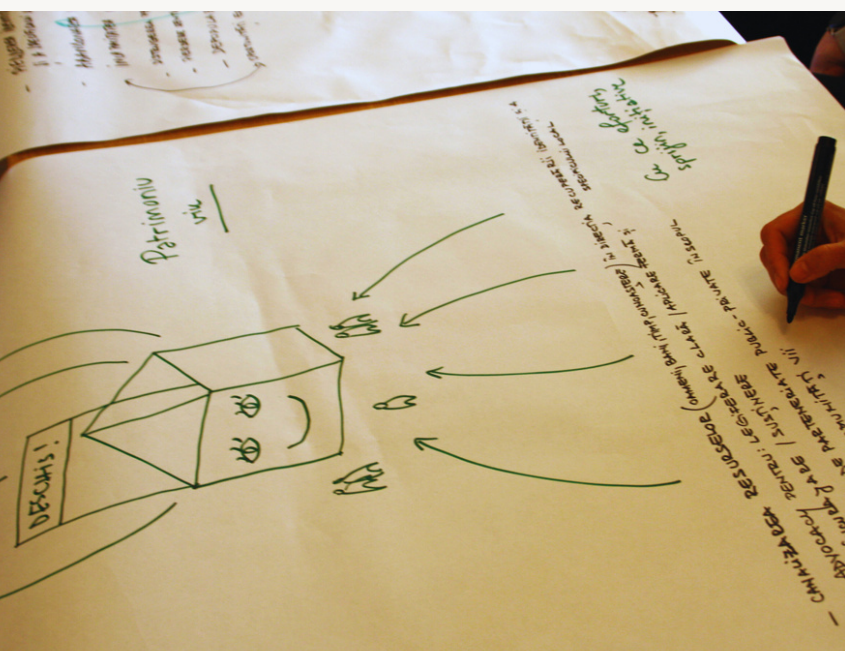
De ce → să aplici

CE OFERĂ PROGRAMUL

Acest apel se adresează celor pasionați și activi în revitalizarea patrimoniului construit latent*. Pe parcursul a **doi ani și jumătate, șapte organizații** active pe teritoriul ecodestinațiilor menționate mai sus vor primi sprijin strategic și mentorat pentru:

- dezvoltarea unei viziuni clare de revitalizare și conversie funcțională și a unui plan concret de acțiune, prin procese participative care implică parteneri relevanți și comunitatea;
- consolidarea unui model organizațional funcțional în jurul misiunii de revitalizare a obiectivului de patrimoniu vizat;
- lucru strategic, colaborativ și cu impact în demersurile de revitalizare, construind în jurul lor ecosisteme de sprijin și de acțiune;
- o mai bună înțelegere a valorificării obiectului de patrimoniu în experiențe de vizitare și demersuri de animare a comunităților locale.

Cel puțin patru dintre organizațiile participante vor primi microfinanțări de max. 5.000USD pentru pilotarea de activități generatoare de venituri.

Costuri:

Participarea la program nu implică costuri directe (eg. de transport, cazare, participare la tabere sau sesiune de învățare, etc.), ci doar o investiție de timp din partea fiecărei organizații beneficiare.

CINE SE POATE ÎNSCRIE?

Deschis! este pentru tine, ca organizație, dacă:

EȘTI:

- Implicat/ă într-o inițiativă de revitalizare de patrimoniu construit pe raza uneia dintre cele șapte ecodestinații din România din programul cadru de dezvoltare a destinațiilor de ecoturism ([mai multe detalii aici](#)). Prin revitalizare înțelegem un demers sistemic, deliberat, de a contribui la salvarea, păstrarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului construit degradat;
- Un ONG constituit legal, neafiliat politic, nepartizan, independent, non-corporativ care respectă, prin activitățile sale, valorile europene despre care poți citi [aici](#); funcționezi legal, îndeplinind toate obligațiile fiscale și legale; organizația nu este în curs de dizolvare și respectă criteriile de eligibilitate menționate în secțiunile de mai jos.

CAUȚI:

- Să fundamentezi acțiunile tale în baza unei viziuni clare și a unui plan de lucru pe termen lung, construit împreună cu actorii relevanți și comunitatea locală;
- Să dezvolți un model sustenabil de funcționare a obiectivului de patrimoniu construit în jurul căruia lucrezi, cu funcțiuni menite să deservească atât comunitatea locală, cât și vizitatori ai zonei de care aparține;
- Să mobilizezi actori locali și naționali relevanți în demersurile tale de revitalizare, într-un ecosistem de sprijin și acțiune;
- Să înțelegi mai bine valoarea locului căruia te dedici și cum poate fi spusă povestea lui, cu participarea și pentru beneficiul comunităților locale, dar și pentru vizitatori;

POȚI ALOCA:

- Timp și angajament de participare în program pe toată perioada celor doi ani și jumătate;
- Timp pentru întâlnirile de lucru cu echipa programului, parcurgerea documentelor puse la dispoziție în diferitele etape ale procesului, sesiuni de brainstorming în echipa extinsă sau organizarea de întâlniri cu reprezentanți din comunitatea locală/ alți actori locali importanți pentru procesul de revitalizare etc. Din experiența noastră, astfel de procese necesită minim, în medie, 2-3 zile de lucru pe lună.
- Adicional, 2-3 zile pe an pentru a participa la taberele de învățare, alături de celelalte organizații selectate în program;

COMPONENTELE PROGRAMULUI

Te vom sprijini pentru a crește sau a pune pe picioare într-un mod sustenabil inițiativa ta de revitalizare prin:

1) Instrumente și îndrumare

După ce ne cunoaștem și înțelegem nevoile tale particulare, vom oferi îndrumare și îți vom pune la dispoziție instrumente care să te ajute cu: planificarea strategică, consolidarea unor sisteme de fundraising, sustenabilitate operațională, definirea unor modele de co-governanță pentru administrarea și revitalizarea obiectului de patrimoniu, mobilizarea unor ecosisteme de acțiune locală, documentarea și interpretarea patrimoniului, evaluarea impactului social al demersului de revitalizare. Această componentă se va desfășura pe întreaga durată a programului.

2) Tabere de învățare

Vom organiza două tabere de învățare pe teme relevante pentru provocările și nevoile organizațiilor implicate în demersuri de revitalizare de patrimoniu, ghidate de experți internaționali, la care trebuie să fii prezent/ă.

- **Interpretarea de patrimoniu** – două zile, 26-27 septembrie 2024;
- **Fundraising strategic** – trei zile, pe parcursul anului 2025;

3) Mentorat extern

Pe lângă echipele MKBT și Synerb, vei avea acces la mentori externi care te vor sprijini 1:1 în a spune povestea obiectivului de patrimoniu cu care lucrezi și în a dezvolta strategii de fundraising pe termen lung.

4) Microgranturi

Dacă ești selectat/ă în program, poți trimite o propunere de plan de dezvoltare vizând o activitate generatoare de venituri în conformitate cu viziunea de revitalizare. Dacă propunerea ta este acceptată, poți primi sprijin financiar în valoare maximă de 5.000 USD. Bugetul total alocat pentru microgranturi este de 20.000 USD.

MENTORI EXTERNI

Mentorii externi la care vei avea acces sunt:

Valya Stergioti

Valya este expertă independentă în planificarea interpretării patrimoniului, precum și formator în acest domeniu. După opt ani în calitate de coordonatoare a direcției de formare la Interpret Europe, ea se concentrează acum pe co-crearea de experiențe de vizitare în Grecia, Balcani și nu numai. Viziunea ei este de a transforma patrimoniul cultural și natural într-o sursă dinamică de învățare, identitate comunitară și dezvoltare durabilă.

Jan Kroupa

Jan are peste 20 de ani de experiență ca speaker internațional, trainer, consultant, coach și cercetător în filantropie, mobilizarea resurselor și leadership în societatea civilă. A fondat Centrul Ceh de Strângere de Fonduri, o organizație non-profit de consolidare a capacităților din Europa Centrală și de Est. În cadrul programului, Jan va sprijini organizațiile care vor dori să articuleze strategii de fundraising pe termen lung.

CUM VOM LUCRA ÎMPREUNĂ?

În dialog, cu respect și cu răbdare, online și pe teren.

- **Online** – cu o frecvență conformă nevoilor tale (în medie, cel puțin o dată pe lună);
- **Pe teren** – periodic, vom face vizite de lucru în locul în care îți desfășori activitatea pentru a lua pulsul locului și comunității din jurul inițiativei și pentru a facilita lucrul împreună cu actorii locali relevanți.

Procesul de → aplicare

APLICAȚIE ONLINE

Completează [acest formular de aplicație online](#) până în **28 aprilie**.

Tot acolo, vei avea de încărcat următoarele documente:

- 1. Statut și act constitutiv al ONG-ului;**
- 2. Documentul care atestă acordul/angajamentul proprietarului** pentru revitalizarea obiectivului de patrimoniu, în cazul în care acesta nu se află în proprietatea ONG-ului aplicant. **DESCARCĂ DOCUMENTUL**

În cazul în care obiectivul de patrimoniu nu se află în proprietatea directă a ONG-ului, ca să poată participa în program, trebuie să poată dovedi că are o formă de acord încheiată cu proprietarul elementului de patrimoniu, care trebuie să ateste interesul acestuia de a sprijini demersurile de revitalizare. Această formă de acord poate fi: un contract de concesiune, chirie, comodat, acord de parteneriat sau scrisoare de sprijin, semnate de reprezentantul legal al proprietarului.

Acest document este important pentru a ne asigura că acțiunile care vor fi derulate de organizația selectată în program asupra obiectivului de patrimoniu vizat se vor realiza cu informarea și acordul proprietarului, precum și, în funcție de disponibilitatea și preferințelor acestuia, cu participarea/implicarea directă a proprietarului.

Pentru simplificarea procesului de aplicare, și în cazul în care nu dețineți deja o formă de acord încheiat cu proprietarul, punem la dispoziția aplicanților un model de scrisoare de angajament ce poate fi descărcat de aici. Modelul poate fi ajustat și customizat în funcție de specificul organizației, al activităților vizate și/sau al proprietarului.

- 3. Declarația pe proprie răspundere privind îndeplinirea criteriilor de eligibilitate** semnată, în format *.pdf - **DESCARCĂ DOCUMENTUL**

CALENDARUL PROGRAMULUI

10 aprilie 2024: Lansare apel

16 aprilie 2024: Lansare online și sesiune Q&A (înregistrează-te [AICI](#)).

28 aprilie 2024: Termenul limită pentru trimiterea aplicației

29 aprilie – 8 mai 2024: Preselecție

*În cazul în care juriul necesită clarificări suplimentare cu privire la o aplicație, va solicita un interviu online pe data de 8 mai cu organizația respectivă.

10 mai 2024: Anunțarea organizațiilor selectate în program

Toți participanții vor primi răspuns pe adresa de email cu care s-au înscris în program. De asemenea, lista participanților selectați va fi publicată pe site-urile MKBT și Synerb, în data de 10 mai.

*Decizia juriului este definitivă și incontestabilă.

mai – iunie 2024: Semnarea contractelor, primele întâlniri de planificare

iunie 2024 – noiembrie 2026: Activități de mentorat, sprijin, consolidare

Procesul de → selecție

Echipa de jurizare va fi formată din doi membri ai echipei MKBT și un membru al echipei Synerb.

Fiecare aplicație va fi evaluată în primul rând din punct de vedere al eligibilității. Organizațiile care nu respectă criteriile minime de eligibilitate nu vor mai fi punctate pe criterii calitative de departajare și vor fi eliminate din evaluare.

ONG-urile care întrunesc criteriile minime de eligibilitate vor trece în etapa de evaluare calitativă. Fiecare aplicație va fi punctată utilizând criteriile descrise mai jos, de către fiecare evaluator în parte, iar nota finală a fiecărui aplicant se va calcula făcând media punctajelor individuale ale evaluatorilor.

Lista celor 7 organizații care vor acumula punctajul cel mai mare va fi publicată pe site-urile MKBT și Synerb. MKBT și Synerb vor publica și o listă suplimentară de rezervă cu 3 organizații, care vor fi incluse în program doar dacă organizațiile de pe lista celor 7 nu semnează contractele de angajament sau se răzgândesc.

CRITERII DE SELECȚIE

În procesul de selecție a celor 7 organizații care vor lua parte la program, vom ține cont de următoarele **criterii de selecție**:

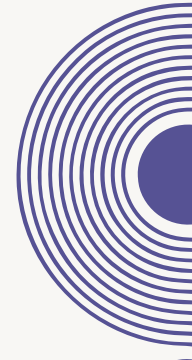
I. Criterii minime de eligibilitate – evaluate cu DA sau NU:

Pentru a fi selectate, organizațiile aplicante trebuie să bifeze toate criteriile de mai jos, menționate în *Declarația de eligibilitate (de găsit pe mkb.t.ro)*

- Organizația desfășoară în prezent sau a desfășurat, oricând în ultimii doi ani, activități de îngrijire/punere în valoare/promovare a unui obiectiv de patrimoniu construit situat pe raza uneia dintre cele 7 destinații de ecoturism. Cuprinderea teritorială a ecodestinațiilor vizate de acest program este disponibilă pe pagina RAF [aici](#) precum și pe paginile individuale ale ale fiecărei eco-destinații;
- Mărimea echipei: minim două persoane dedicate organizației, voluntari, angajați, membri sau co-fondatori;
- Proprietarul obiectivului de patrimoniu care face obiectul procesului de revitalizare al ONG-ului aplicant (în cazul în care acest obiectiv nu se află în proprietatea directă a aplicantului) este de acord cu demersurile de revitalizare ale aplicantului, conform documentului prezentat (contract de concesiune, chirie, comodat, acord de parteneriat sau scrisoare de sprijin, semnate de reprezentantul legal al proprietarului).
- Bugetul organizației NU provine de la persoane juridice care produc și comercializează în mod direct armament, muniții, explozibil, tutun sau produse derivate din tutun, sau care desfășoară sau obțin direct fonduri din activități de jocuri de noroc și pariuri, sau de la entități sau persoane juridice care produc sau comercializează alcool și a căror cifră de afaceri provine în proporție de peste 50% din producerea, distribuirea sau promovarea unor produse alcoolice, sau de la persoane juridice care au provocat daune majore și au fost condamnate pentru infracțiuni împotriva mediului.

-
- Echipa de conducere, inclusiv directorii de program, nu au fost condamnați definitiv pentru fraudă, delapidare, infracțiuni contra mediului și/sau alte infracțiuni, după caz.
  - Organizația nu este în curs de dizolvare sau lichidare;

II. Criterii calitative de departajare

- **Viziune.** Obiectivele de dezvoltare exprimate în formularul de aplicare sunt clare, coerente, în spiritul domeniului de revitalizare a patrimoniului construit și totodată bine racordate misiunii organizației. Intențiile organizației sunt relevante pentru aria de cuprindere tematică și teritorială a programului și semnificative, ca beneficiu adus comunității.
  - **Experiența, angajamentul și motivația echipei.** Organizația și/sau echipa are experiență și dovedește că angajamentul acesteia este ferm, convingător și motivat de a continua/dezvolta demersul de revitalizare. Se vor puncta atât activitățile concrete pe care le-a făcut echipa (capacitate de execuție), cât și profilul celor parte din echipă, rolurile și implicarea acestora (viabilitatea echipei).
  - **Nevoi clare de sprijin.** Organizația a descris clar nevoile sale de sprijin, atât în implementare, cât și în planificare, lipsurile și provocările organizaționale și felul în care programul ar putea răspunde nevoilor organizației.
  - **Capacitate de mobilizare și colaborare.** Organizația demonstrează capacitate de mobilizare și colaborare la nivel local cu principalii actori locali și cu comunitatea din care face parte. Se vor puncta aspecte precum: experiența de a fi mobilizat comunitatea locală pentru un scop comun, rolul ONG-ului și fondatorilor în comunitate, ideile și abordarea colaborativă.
  - **Fezabilitatea și oportunitatea intervenției de revitalizare.** Revitalizarea obiectivului de patrimoniu vizat este concret formulată și fezabilă și contribuie la/se înscrie în viziunea de dezvoltare ecoturistică sustenabilă a destinației în care este situată. Propunerea de revitalizare are un potențial impact pozitiv semnificativ pentru dezvoltarea ecoturismului local, cât și pentru mobilizarea și animarea comunității locale, înscriindu-se în principiile generale ale ecoturismului;
-

Echipa → programului

CU CINE VEI LUCRA?

Vei lucra cu reprezentanți MKBT și Synerb.

MKBT inițiază și facilitează procese de dezvoltare și regenerare locală. Acționăm interdisciplinar și pe termen lung, la firul ierbii, prin demersuri participative, racordate la nevoile, aspirațiile și oportunitățile locale. Ne preocupă transformările fundamentale prin care trec comunitățile locale din România și din Estul Europei: declinul demografic, degradarea și abandonul fondului construit, restructurarea economică post-comunism, dar și efervescența civică și antreprenorială care se manifestă la firul ierbii, la scară din ce în ce mai largă.

Synerb sprijină organizațiile și antreprenorii motivați social în dezvoltarea unor programe și inițiative care să contribuie la creșterea bunăstării și reducerea decalajelor social – economice în comunitățile vulnerabile sau marginalizate. Impactul Synerb înseamnă locuri de muncă decente, venituri pentru cei vulnerabili, oameni instruiți, organizații locale puternice, sustenabile și comunități prospere.

Mai multe informații pe:

www.mkbt.ro și
www.synerb.org

ECHIPA DESCHIS!

Iată cu cine vei lucra:

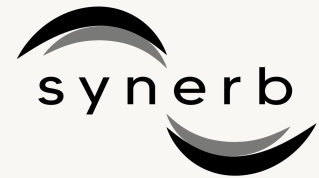
Ana-Maria Elian este co-fondatoare MKBT, coordonatoare a diviziei *active latente*, facilitator și coordonator al programului Deschis!. Ana are pregătire în planificare strategică și politici publice și a fost în centrul mai multor proiecte care au adus împreună oameni, instituții și inițiative care altfel probabil nu s-ar fi așezat la aceeași masă, pe teme ce țin de locuire, apropierea orașelor și spațiilor abandonate, reziliență și co-governanță urbană.

Marina Batog este co-fondatoare și manager organizațional al MKBT. Marina are experiență de 13 ani în planificare strategică participativă, lucrând la firul ierbii cu precădere în comunități mic urbane și rurale, atât din România cât și din alte state din Estul Europei. În programul Deschis!, Marina va facilita procese de creionare de viziuni de revitalizare, angajarea comunității și planificare strategică.

Maria Ercuș-Pepine este colaboratoare MKBT; coordonează componenta de comunicare în programul Deschis! și organizarea comunității de învățare *Latent/Emergent*. Maria are peste 10 ani de experiență în comunicare în mediul privat și ONG și face un master în educație pentru dezvoltare durabilă.

Sonia Oprean Co-Fondator & Co-CEO al Synerb, are experiență în management de portofoliu și investiții de impact în România, India și Filipine. Sonia este expert financiar și de sustenabilitate, fiind un mentor activ pe diverse arii operaționale: management financiar, resurse umane, fundraising, impact social, managementul performanței pentru un număr semnificativ de întreprinderi sociale și ONG-uri vizionare. În programul Deschis!, Sonia va lucra unu-la-unu cu organizațiile selectate la dezvoltarea unor idei și planificarea unor activități de generare de venituri.

Zoltan Berezcki, Co-Fondator & Co-CEO al Synerb, a contribuit la creșterea și dezvoltarea a peste 200 de întreprinderi sociale și ONG-uri vizionare prin consultanță strategică, training și mentorat și a gestionat investiții directe în entități de impact în valoare de 1.5 milioane de EUR. În programul Deschis!, Zoltan va lucra unu-la-unu cu organizațiile selectate la construirea unei viziuni de fundraising strategic pe termen lung.

ÎNTREBĂRI FRECVENTE

1. La ce vă referiți când ziceți „patrimoniu construit“?

Prin patrimoniu construit ne referim la elemente de fond construit de orice tip de funcțiune inițială (eg. foste școli sau alte clădiri publice, patrimoniu feroviar, stoc rezidențial, lăcașuri de cult etc.), listat sau nu ca monument istoric. Vom prioritiza însă, în cadrul aplicației, intervenții asupra unor elemente de patrimoniu construit care aduc valoare locului în care sunt situate prin stil arhitectural, patrimoniu imaterial asociat (eg. valoare în mentalul colectiv local, istorii/povești asociate, rol în prezervarea unor anumite practici/meșteșuguri etc) și viziune de conversie funcțională.

2. La ce vă referiți prin „patrimoniu latent“?

Patrimoniu latent sau active latente sunt acele elemente de fond construit care sunt abandonate, neutilizate sau subutilizate în raport cu potențialul pe care l-ar avea, în viziunea de conversie funcțională propusă. Astfel, acest tip de patrimoniu justifică nevoia unui demers deliberat de revitalizare, de aducere la viață prin acțiuni concertate care să valorifice valorile de patrimoniu material și imaterial aferente spațiului, precum și spațiul în sine, ca loc de desfășurare a unor activități relevante.

DESCHIS!

Program de capacitate și mentorat pentru
revitalizarea patrimoniului construit latent

Realizat de MKBT și Synerb. Finanțat printr-un grant RAF.

AȘTEPTĂM APLICAȚIILE VOASTRE PÂNĂ ÎN DATA DE 28 APRILIE!

Dacă aveți întrebări, scrieți-ne la ana.elian@mkbt.ro

Mult succes!

